

AKREDITACIONO TIJELO CRNE GORE
ACCREDITATION BODY OF MONTENEGRO

Oznaka/Datum:
UP.01 /15.03.2021.

Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje

	Ime i prezime	Funkcija	Datum	Potpis
Preispitao	Tanja Radović	Rukovodilac Službe za akreditaciju/PRK	15.03.2021.	
Odobrio	Milivoje Pavićević	Direktor	15.03.2021.	

Ovaj dokument je vlasništvo ATCG i može se koristiti, štampati ili umnožavati samo uz saglasnost odgovornog lica ATCG

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 2 15

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE

Ova procedura se primjenjuje prilikom sprovođenja ocjenjivanja i akreditacije sertifikacionih tijela za oblast organske proizvodnje

2. SKRAĆENICE I DEFINICIJE

2.1 SKRAĆENICE

ATCG - Akreditaciono tijelo Crne Gore

TOU - Tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti

ST – Sertifikaciono tijelo

2.2 DEFINICIJE

Kontrolna organizacija –termin koji se odnosi na na sva nezavisna tijela koja se bave sertifikacijom u oblasti organske proizvodnje u skladu sa odredbama Zakona i Pravilnika i/ili sertifikacijom u oblasti organske proizvodnje u skladu sa referentnim dokumentima i mjerama kontrole koji su ekvivalentni sa EU regulativom, saglasno članu 33(3) Uredbe Savjeta (EZ) br. 834/2007. Kontrolna organizacija je sinonim za tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti (odnosno sertifikaciono telo –ST)

Proizvođač (operator) – klijent sertifikacionog tela.

Kontrolna posjeta – aktivnost akreditacionog tijela koja predstavlja provjeru rada sertifikacionog tela u prostorijama/na lokaciji klijenta, i realizuje se nakon ocjenjivanja. Posjetu realizuje tim sertifikacionog tela ili predstavnici sertifikacionog tela koji su predmet provjere. Predstavnici akreditacionog tijela ne treba da postavljaju direktna pitanja klijentu ST, izuzev u slučaju kada je postignut dogovor uvažavajući sve strane. Svakako, poseta (uz pratnju) prostorija/lokacije klijenta ST od strane predstavnika akreditacionog tela može biti neophodna.

Kritična lokacija – lokacija opisana u definisana u tački 2.2 Uputstva IAF GD 3:2003 Guidance on Cross Frontier Accreditation

Ekvivalentnost –termin evivalentnost podrazumjeva „sposobnost određenih sistema sertifikacije i kontrolisanja da ispune iste ciljevestandardaza proizvodnju I kontrolnih mjera “odnosno ekvivalentnost referentnih dokumenata koji se odnose na proizvodnju i kontrolne mjere u skladu sa djelovima III, IV i V Uredbe Saveta (EZ) br. 834/2007 i pratećim pravilima za implementaciju u Uredbi Komisije (EZ) br. 889/2008.

Treće zemlje – države koje nijesu članice EU.

OFIS – Organic Farming Information System (http://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/).

Suspenzija: Privremeno poništavanje izjave o usklađenosti za sve ili dio određenog obima potvrda. Za vrijeme suspenzije kontrolni organ ne može da izda nove sertifikate.

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 3 15

3. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA

MEST EN ISO/IEC 17011:2018 , Ocjenjivanje usaglašenosti - Zahtjevi za akreditaciona tijela koja akredituju tijela za ocjenjivanje usaglašenosti

MEST EN ISO/IEC 17065:2020, Ocjenjivanje usaglašenosti — Zahtjevi za tijela koja sertifikuju proizvode, procese i usluge;

EA-2/13 M:2012 - EA Cross Border Accreditation Policy and Procedure for Cross Border Cooperation between EA Members;

EA-3/12 M:2013 - EA Policy for the Accreditation of Organic Production Certification(ATCG priprema novo Uputstvo koje je predviđeno da se primjenjuje u skladu EA-3/12 M:2020 - EA Policy for the Accreditation of Organic Production Certification koja prati novu primjenu Regulative EU 2018/848)

Pravilnik o bližim pravilima i uslovima za biljnu i stočarsku organsku proizvodnju (Sl.list Crne Gore br.53/14)

Pravilnik o bližim uslovima i pravilima za preradu pakovanje, prevoz I skladištenje organskih proizvoda (Sl list Crne Gore 83/16)

Zakon o organskoj proizvodnji Sl.list Crne Gore (Sl list Crne Gore 56/13)

Pravilnik o načinu i metodologiji vršenja stručne kontrole u organskoj proizvodnji*od 30.12.2015.godine

Uredba Savjeta (EZ) br. 834/2007 (Council Regulation (EC) No 834/2007, on organic production and labelling of organic products and repealing Regulation (EEC) No 2092/91);

Uredba Komisije (EZ) br. 889/2008 (Commission Regulation (EC) No 889/2008, laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labelling of organic products with regard to organic production, labelling and control);

Uredba Komisije (EZ) br. 1235/2008 (Commission Regulation (EC) No 1235/2008, laying down detailed rules for implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 as regards the arrangements for imports of organic products from third countries);

Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999, guidelines for the production, processing, labelling and marketing of organically produced foods;

European Commission - Guidelines on imports of organic products into the European Union;

Working document of the Commission services on official controls in the organic sector dated 8 July 2011;

IAF GD 3:2003 Guidance on Cross Frontier Accreditation

4. OCJENJIVANJE SERTIFIKACIONIH TIJELA SPROVODE SERTIFIKACIJU IZ OBLASTI ORGANSKE PROIZVODNJE U SKLADU SA ZAKONOM O ORGANSKOJ PROIZVODNJI I PRAVINILNICIMA DRŽAVE CRNE GORE

Prilikom ocjenjivanja sertifikacionih tijela koja se bave sertifikacijom organske proizvodnje ATCG uzima u obzir sledeća dokumenta:

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 4 15

- Zakon o organskoj proizvodnji Sl.list Crne Gore br.56/13
- Pravilnik o bližim pravilima i uslovima za biljnu i stočarsku organsku proizvodnju (Sl.list Crne Gore br.53/14)
- Pravilnik o bližim uslovima i pravilima za preradu pakovanje, prevoz I skladištenje organskih proizvoda (Sl list Crne Gore 83/16)

4.1 Sertifikaciono tijelo uz prijavu za akreditaciju treba da dostavi I sledeće dokumenta:

- kompletna lista kancelarija, koja ukazuje na sve, nošene sertifikacione aktivnosti i zemlje pokrivene sertifikacijom
- Kopija Poslovnika o kvalitetu i povezani relevantni dokumenti i zapisi
- standardne kontrolne procedure u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji I pravilnicima Službeni list Crne Gore
- Ažurna Lista svih dokumenata sistema menadžmenta
- lista kvalifikovanih inspektora po kategorijama proizvoda
- lista donosioca odluka po kategorijama proizvoda
- trenutna lista sertifikovanih operatora uključujući zemlje lokacije i sertifikovane proizvode
- kopije najskorije interne provjere , program interne provjere sertifikacionog tijela, i zadnje preispitivanje od strane rukovodstva;
- izvještaj o samoocjenjivanju

Sledeća dokumenta koja bi morala biti na licu mjesta:

- CV i evidencija podrške svih zaposlenih i inspektora;
- Izjava o odsutnosti konflikta interesa za zaposlene i inspektore;
- kontinuirana obuka za svakog člana zaposlenog i inspektora sa prirodom obuke, datumima, trajanju, potvrda o uspješnoj završenoj obuci.

4.2 Iskazivanje obima akreditacije

Obim akreditacije je definisan Zakonom o organskoj proizvodnji Službeni list Crne Gore 56/13

- oranska biljna proizvodnja
- orgaska stočarska proizvodnja uključujući pčelarstvo
- akvakultura
- proizvodnja morskih algi
- proizvodnja organskog kvasca
- Proizvodi dobijeni postupcima prerade u organskoj proizvodnji
- Proizvodi dobijeni sakupljanjem divljih biljnih vrsta

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 5 15

4.3 Inicijalno ocjenjivanje /ponovno ocjenjivanje

ATCG neće dodijeliti akreditaciju prije izvođenja sledećih ocjenjivanja: ocjenjivanje u kancelariji, ocjenjivanje na svakoj kritičnoj lokaciji i najmanje jedno osvjedočenje za svaku kategoriju proizvoda sertifikacionog tijela za koje je tražilo akreditaciju

Za početnu akreditaciju i reakreditaciju sertifikacionog tijela, ATCG mora predvidjeti minimalan broj dana za ocjenjivanje u prostorijama sertifikacionog tijela i minimalan broj osvjedočenja /revizionih pregleda kao što je definisano u Tabeli 1:

Faktori koji utiču na povećanje broja dana ocjenjivanja definisani su u Tabeli 1:

Faktori koji utiču na rast broja dana ocjenjivanja u sjedištu ST						
Kritični nalazi	+ 1 dan					
Strukturalna kompleksnost (*)	Mala	Srednja + 0,5 dan		Visoka + 1 dan		
Kategorije proizvoda	2 ili manje		3 + 0,5 dana	4 + 1 dan		
Broj proizvođača	<100	101 – 1000 + 0,5 dan	1001 – 3000 +1 dan	3001 – 6000 + 1,5 dan	6001 - 10000 + 2 dan	> 10000 + 2,5 dan

(*) elementi koje treba uzeti u obzir za strukturalnu kompleksnost Sertifikacionog tijela su, na primjer: broj inspektora, broj kancelarija, ST koje upravlja različitim šemama sertifikacije proizvoda, akreditacija prema različitim šemama akreditacije, eksterno angažovanje, decentralizacija donošenja odluka, itd.

Broj osvjedočenja pri inicijalnom I ponovnom ocjenjivanju je najmanje jedno za svaku kategoriju proizvoda odnosno jedan dan za jednu kategoriju proizvoda.

Svaka kritična lokacija mora se procijeniti prije početne akreditacije.

Ukupan broj dana potrebnih za ocjenjivanje je broj ocjenjivač dana u sjedištu ST I broj dana na svim ocjenjivanim lokacijama

Takođe u početnom ocjenjivanju Akreditaciono tijelo mora da potvrdi nekritične lokacije preko reprezentativnog uzorka.

Dani potrebno, nikada manje od pola dana, za to treba da se dodatno dodati minimalnu procenu poslovnog čovek dana kao što je definisano u tabeli 1. Dalje, u početnoj proceni, AB treba da potvrdi status "nije kritična mesta", uzorkovanje iz kancelarije u reprezentativnom broju

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 6 15

4.4 Proširenje obima akreditacije za dodatne kategorije proizvoda

Prije davanja naloga za proširenje obima akreditacije za sve dodatne kategorije proizvoda, akreditaciono tijelo mora da verifikuje da kontrolori ST imaju potrebne kvalifikacije i da moraju izvesti najmanje jedno ocjenjivanje na licu mjesta u svakoj dodatnoj kategoriji proizvoda za koje ST zahtjeva da bude akreditovano.

Prilikom ocjenjivanja u svrhu proširenja obima akreditacije broj dana u sjedištu ST je jedan,

Broj osvjedočenja Prilikom ocjenjivanja u svrhu proširenja obima akreditacije je za svaku kategoriju proizvod/grupu proizvoda za koje ST zahtjeva proširenje obima akreditacije je po pravilu 1 po jedan.

Broj dana ocjenjivanja se određuje na osnovu broja kategorija ili grupa proizvoda koji su predmet sertifikacije I kriterijumima datim u Tabeli 1. Ukupan broj dana se može povećati ako se uzmu u obzir kriterijumi iz Tabele 1.

4.5 Proširenje obima akreditacije za organsku proizvodnju (sertifikaciju organskih proizvoda) za potrebe ekvivalentnosti u trećim zemljama

Organska sertifikacija proizvoda za potrebe ekvivalentnosti u trećim zemljama mora se smatrati kao proširenje obima akreditacije. Prije dodjeljivanja takvog proširenja akreditaciono telo mora da se odnositi- referisati na zahtjeve definisane u tački 3. za davanje početne akreditacije.

4.6 Nadzorna (redovna ocjenjivanja)

Prilikom redovnog ocjenjivanja broj dana u sjedištu ST je jedan,

Broj osvjedočenja prilikom redovnog ocjenjivanja je za svaku kategoriju proizvod/grupu proizvoda je po pravilu 1 po jedan.

Broj dana ocjenjivanja se određuje na osnovu kriterijuma iz Tabele 1 i procedure ATCG PR.01-1 Procedura za ocjenjivanje TOU-a.

Ukupan broj dana se može povećati ako se uzmu u obzir kriterijumi iz Tabele 1.

Svaka kritična lokacija mora se u toku ciklusa osvjedočiti najmanje jednom.

Dodatna nadzorna ocjenjivanja moraju biti sprovedena na svim kritičnim lokacijama gdje su identifikovane velike neusaglašenosti za vrijeme prethodnog ocjenjivanja,

Minimalno trajanje za nadzorno ocjenjivanje mora biti procjenjeno, odnosno biti najmanje 50% od minimuma izračunatog u tabeli 1.

4.7 Osvjedočenja na licu mjesta sadržana za vrijeme jednog akreditacionog ciklusa

Akreditaciona tijela moraju da osvjedoče najmanje jednu fizička inspekciju u svakoj kategoriji proizvoda tokom akreditacionog ciklusa, za obim akreditacije za koji je akreditovano ST, ne uzimajući u obzir broj osvjedočenja na licu mjesta obavljenih za vrijeme početne akreditacije ili ponovnog ocjenjivanja tj. reakreditacije.

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 7 15

Dodatni witness audit mora da se sprovede za svakih deset zemalja gdje su operatori aktivni.

Jedno osvjedočenje na licu mjesta može obuhvatiti različite kategorije proizvoda, ako su to sve aktivnosti jednog osvjedočenog operatora i sertifikaciono tijelo ga opravdava.

4.8 Osvjedočenje na licu mjesta : Kriterijumi za izbor operatora za osvjedočenje

Kad god je izvodljivo, akreditaciono tijelo treba da izabere inspektore i operatore za osvjedočenje I da su osvjedočenja na licu mjesta obavljaju kod operatora sa većim rizikom I odstupanjima od zahtjeva za organsku proizvodnju.. akreditaciono tijelo će uzeti u obzir analizu rizika ST da bi odredili operatore koji predstavljaju visok rizik

Prilikom izbora osvjedočenja, ATCG mora takođe uzeti u obzir proizvodni ciklus svakog proizvoda, kao relevantne, kako bi se osiguralo da su proizvodi prisutni u to vrijeme. Nije adekvatno da osvjedočenje pokriva isključivo aktivnosti koje su u suštini administrativne prirode (npr, trgovci).

Poželjno je da ATCG osvjedočava inspektore CB (e) koji nijesu bili u prethodnom osvjedočenju u posebnom polju kompetencije. Osvjedočenja na licu mjesta moraju izbjeći ponavljanje istom klijentu sertifikacionog tijela. Gde se ponovna osvjedočenja pojavljuju zbog ograničenog broja sertifikovanih operatera, ATCG u izveštaju mora naznačiti ponavljanje osvjedočenja.

Akreditaciona tijela moraju uzeti u obzir prethodne rezultate osvjedočenja za uspostavljanje njihove strategije osvjedočenja.

4.9 Razmjena informacija između ATCG , Ministarstvo poljoprivrede I ruralnog razvoja I vlasnika šeme

Komisija za usluge kao vlasnika šeme iKompetentni Autoritet Države Članice kao delegirani autoritet može obezbediti akreditacionim tijelima specifične inpute za ocjenjivanje sertifikacionih tijela. akreditaciona tela moraju razmotriti rezultate nadzora obezbijeđenih od strane kompetentnih autoriteta.

Akreditaciono telo izveštaju mora navesti da li su korektivne mjere zahtjevane za vrijeme prethodnog offis ocjenjivanja gdje implementirane blagovremeno

Ako je akreditaciono tijelo odlučilo da suspenduje akreditaciju sertifikacionog tijela u državi članici, akreditaciono tijelo mora informisati blagovremeno Kompetentne Autoritete. odnosno Ministarstvo poljoprivrede I ruralnog razvoja jer ono daje ovalšćenje za rad ST.

4.10 Kvalifikacije tehničkih ocjenjivača I eksperata koje angažuje ATCG

Tehnički ocjenjivači i eksperti moraju imati najmanje diplomu u disciplinama povezanim sa obimom akreditacije (npr. agronomi, naučnici za hranu), u slučaju da ne posjeduju diplomu, zahtjeva se dodatno profesionalno iskustvo. Minimum dvije godine u organskoj poljoprivredi, akvakulturi, proizvodnji hrane ili trgovini sa proizvodima iz organske proizvodnje je potrebno. Pored toga, minimum dvije godine profesionalnih aktivnosti sa nadzorom i ili ocjenjivanjima u onim tehničkim područjima za koje je tehnički ocjenjivač određen. Ocjenjivači i eksperti moraju imati adekvatno znanje EU Regulativa kao crnogorskih regulative iz Organske proizvodnje. Ocjenjivači i eksperti moraju biti posmatrani u relevantnim zahtjevima za nepristrasnost i profesionalnu stručnost.

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 8 15

Početna i stalna obuka za ocjenjivače i eksperte će obuhvatiti sistema menadžmenta kvalitetom u skladu sa standardom ISO/IEC 65/ ISO/IEC 17065 u ST za sertifikaciju proizvoda iz organske proizvodnje, kao i obuku u praktičnom ocjenjivanju za obim organske proizvodnje.

5. ZAHTJEVI ZA AKREDITACIONA TIJELA ZA OCJENJIVANJE ST KONTROLNIH TIJELA IZ OBLASTI SERTIFIKACIJE ORGANSKE PROIZVODNJE U SKLADU SA REFERENTNIM DOKUMENTIMA I MJERAMA KONTROLE KOJI SU EKVIVALENTI SA EU REGULATIVOM

Prilikom ocjenjivanja sertifikacionih tijela koja rade u trećim zemljama u cilju verifikacije ispunjenosti ekvivalentnosti sa gore navedenim evropskim standardima organske proizvodnje i mjerama kontrole, Akreditaciono tijelo Crne Gore mora uzeti u obzir, najmanje, sledeća dokumenta:

-Uredbe Savjeta (EZ) br. 834/2007 (djelovi III, IV i V) i prateća pravila za implementaciju iz Uredbe Komisije (EZ) br. 889/2008;

- Uredba Komisije (EZ) br. 1235/2008;

-European Commission Guidelines on imports of organic products into the European Union (http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/news/download/material/guidelines_for_imports_en.pdf);

-Working document of the Commission services on official controls in the organic sector dated 8 July 2011 (http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/data/statistics/control_guidelines_version_08072011_en.pdf); □ Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999;

-Ostala primjenjiva dokumenta izdata od strane Evropske komisije u skladu sa Uredbom Savjeta (EZ) br. 834/2007.

5.1 Sertifikaciono tijelo uz prijavu za akreditaciju treba da dostavi I sledeće dokumenta:

Pored dokumenta iz tačke 4.1 sertifikaciono tijelo treba ATCG da dostavi sledeće

- Opis njihovih ekvivalentnih proizvodnih standard i kontrolne mjere;
- Standardne kontrolne procedure primjenjene za sve aktivnosti u trećim zemljama;
- Stranu po stranu poređenja proizvodnog standarda i kontrolnih mjera ST i EU Uredbe;
- Popis znatnih razlika ekvivalentnog proizvodnog standarda i kontrolnih mjera.
- Ažuriran spisak operatera i proizvoda sertifikovanih kao organskih kao što je predviđeno članom 12.d)Uredbe EC 1235/2008.

5.2 Opis obima akreditacije

Obim akreditacije definisan je kao sledeće proizvodne kategorije u skladu sa in Annex II iz Regulation (EC) No 508/2012.

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 9 15

- A: Neprerađeni biljni proizvodi/ A: Unprocessed plant products
- B: Živi ili neprerađeni životinjski proizvodi/ B: Live or unprocessed animal products
- C: Proizvodi akvakulture/ C: Aquaculture products
- D: Prerađeni poljoprivredni proizvodi koji se upotrebljavaju kao hrana / D: Processed agricultural products for use as food
- E: Prerađeni poljoprivredni proizvodi koji se upotrebljavaju kao hrana za životinje/ E: Processed agricultural products for use as feed
- F: Sjeme i sadni material / F: Seeds and propagating material

Obim akreditacije mora utvrditi standard koji se primjenjuju u trećim zemljama.

Da bi se dodijelila akreditacija za datu kategoriju proizvoda akreditaciono tijelo mora ocjeniti da je kontrolno tijelo sertifikovano u skladu sa standardima ekvivalentnim Uredbi EC 834/2007 i njenim implementiranim pravilima .

5.3 Početno ocjenjivanje i ponovno ocjenjivanje

Dodatni zahtjevi definisani pod tačkom 5.1 znače da akreditaciono tijelo neće dodijeliti akreditaciju prije ocjenjivanja ekvivalentnih standard u trećim zemljama. Kontrolno tijelo u trećim zemljama mora prezentovati detaljan opis njegovih ekvivalentnih primjenjivih standard u trećim zemljama akreditacionom tijelu. Kontrolno tijelo mora obezbijediti da su ovi dokumenti aktuelni (ažurni) i da pokrivaju sve proizvodne kategorije za koje je kontrolno tijelo tražilo akreditaciju.

Ocjenjivanje ekvivalentnosti od strane akreditacionog tijela mora biti bazirano stranu po stranu pripremljenog ocjenjivanja od strane kontrolnog tijela i verifikovano od strane akreditacionog tijela tako da demonstrira ekvivalentnost proizvodnog standard za svaku kategoriju proizvoda i kontrolnih mjera sa jedne strane I u skladu sa sa Naslovima III, IV, i V Uredbe EC 834/2007 i povezanih implementiranih pravila u Uredbi 889/2008 sa druge strane.

Ocjenjivanje mora uključiti popis suštinskih razlika između proizvodnih standard kontrolnog tijela i mjera kontrole sa jedne strane i Naslova III, IV, i V Uredbe 834/2007 i povezanih implementiranih pravila u Uredbi 889/2008 uključujući Codex Alimentarius Smjernicu CAC/GL 32 a druge strane; kao I da obezbijedi opis kako razlike riješiti. Ocjenjivanje bi trebalo da uključiti potvrdu akreditacionog tijela o ekvivalentnosti proizvodnog standarda i mjere kontrole.

Ekvivalentna tabela bi trebala biti korišćena za stranu po stranu ocjenjivanje za proizvodne standard i mjere kontrole sa Naslovima III, IV, V Uredbe EC 834/2007 i povezanih implementirajućih pravila u Uredbi 889/2008 kao primjenjivanih u trećim zemljama.

Sertifikaciono tijelo mora da dostavi ATCG detaljan opis ekvivalentnog standarda koje ST primjenjuje u trećoj zemlji.

5.4 Kancelarijsko i osvjedočenje na licu mjesta/pregled revizija za početnu akreditaciju/reakreditaciju

Za početnu akreditaciju i reakreditaciju, akreditaciona tijela moraju predvidjeti minimalan broj čovjek –dana za ocjenjivanje u kancelariji i minimalan broj osvjedočenja na licu mjesta/ponovljenih

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 10 15

ocjenjivanja kako je definisano u tabeli 2: Za kontrolna tijela koja rade u EU i tećim zemljama, primjenjiva je Tabela 2 :

Tabela 2: Faktori koji utiçu na povećanje broja dana u središtu ST

Faktori povećanja broja dana ocjenjivanja u sjedištu ST						
Operatori u EU I trećim zemljama	+ 1 dan na svalih 10 zemalaj sa više od 20 proizvođača					
Grupna sertifikacija	+ 1 dan					
U slučaju značajnih neusaglašenosti	+ 1 dan					
Kompleksnost organizacije ST (*)	Mala	Srednja + 0,5 dan	Velika + 1 dan			
Kategorije /grupe proizvoda	2 ili manje	3-4 0,5 dan	>4 1 dan			
Zemlje u Kojima ST ima aktivnosti	1-2	3-4 + 0,5 dana	>4 -24 + 1 dan	> 25 + 1,5 dana		
Broj operatora-proizvođača	< 100	101 – 1000 + 0,5 dan	1001 – 3000 +1 dan	3001 – 6000 + 1,5 dan	6001 - 10000 + 2 dana	> 10000 + 2,5 dana

(*) elementi koje treba uzeti u obzir za strukturnu kompleksnost Sertifikacionog tijela su, na primjer: broj inspektora, broj kancelarija, ST koje upravlja različitim šemama sertifikacije proizvoda, akreditacija prema različitim šemama akreditacije , eksterno angažovanje, decentralizacija donošenja odluka, itd.

Svaka kritična lokacija mora biti ocjenjena prije inicijalne akreditacije. Zahtjevani broj dana je , ne manje od pola dana, od ovih koji će biti dodani za minimum radnih dana po čovjeku u ocjenjivanju u kancelariji kako je definisano u tabeli 2.

Doatno, u inicijalnom ocjenjivanju, „ATCG će potvrditi status za „nekritične lokacije“, na osnovu reprezentativnog broja uzoraka .

Akreditaciono tijelo Crne Gore će izabrati treće zemlje gdje sprovodi ocjenjivanje na licu mjesta uzimajući u obzir:

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 11 15

- gdje su relevantna zemlja i proizvod sadržali neregularnosti u prošlosti;
- broj sertifikovanih operatera u trećim zemljama;
- kada je proizvođačka grupa sertifikovana u trećim zemljama;
- jednaka geografska distribucija osvjedočenja u svim Trećim Zemljama gdje su kontrolne aktivnosti ST

5.5 Proširenje obima akreditacije

Dodatni zahtjevi dati su pod tačkom 4.5, ATCG će ocjeniti ekvivalenciju organskog proizvodnog standarda CB za svaku dodatnu kategoriju proizvoda u skladu sa EU Regulativom

5.6 Nadzorno redovno ocjenjivanje

Dodatni zahtjevi pod tačkom 4.6, svaka kritična lokacija u trećoj zemlji će biti subject najmanje jednog ocjenjivanja u akreditacionom ciklusu. Dodatni nadzor će biti sproveden u zemljama gdje su velike neusaglašenosti identifikovane za vrijeme prethodnog ocjenjivanja.

Minimalno trajanje nadzornog ocjenjivanja će biti najmanje 50% od broja dana potrebnih za realizaciju početnog ocjenjivanja. -kalkulacioni metod u tabeli 2.

Sertifikaciono tijelo mora informisati Akreditaciono tijelo u prikladnom vremenu o tehničkim izmjenama u ekvivalentnom standardu.

5.7 Osvjedočenja u toku ciklusa akreditacije

ATCG će osvjedočiti najmanje jednu fizičku kontrolu u svakoj proizvodnoj kategoriji za vrijeme akreditacionog ciklusa ne uzimajući u obzir broj ocjenjivanja na licu mjesta sprovedenih u inicijalnoj akreditaciji ili reakreditaciji.

Pri odabiru trećih zemalja u kojima će se realizovati osvjedočenje (zemlje prikazane u

Aneksu IV Uredbe Komisije (EZ) br. 1235/2008) ATCG uzima u obzir sledeće:

- u kojim zemljama i za koje proizvode je u prethodnom periodu bilo neregularnosti;
- broj operatera koji su sertifikovani u trećim zemljama;
- u kojim zemljama su vršene grupne sertifikacije (sertifikacija grupe proizvođača);
- jednaka geografska raspodjela osvjedočenja u svim trećim zemljama u kojima ST posluje.

5.8 Kvalifikacije tehničkih ocenjivača i eksperata

Tehnički ocenjivači i eksperti neophodno je da posjeduju adekvatna znanja o EU propisima kojima se uređuje organska proizvodnja i Codex Alimentarius CAC/GL 32-1999, kao i iskustvo u nadzoru i/ili ocjenjivanju u trećim zemljama. Takođe, neophodno je da završen fakultet tehničkih ocenjivača/ekspertata odgovara kategoriji odnosno grupi proizvoda iz obima akreditacije (npr. diplomirani inženjer poljoprivrede, inženjer prehrambene tehnologije, doktor veterinarske medicinei sl.).

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 12 15

5.9 Razmjena informacija između akreditacionog tijela, kompetentnog tijela i vlasnika sertifikacione šeme

Evropska komisija, koja je vlasnik šeme za sertifikaciju u oblasti organske proizvodnje po EU regulativi, može ATCG-u postaviti određene informacije ili zahtjeve koji se odnose na ocjenjivanje ST koje se bave sertifikacijom u oblasti organske proizvodnje u skladu sa referentnim dokumentima i mjerama kontrole koji su ekvivalentni sa EU regulativom, posebno u slučajevima utvrđenih nepravilnosti koje su objavljene na OFIS-u. takođe, ATCG uzima u obzir rezultate nadzora koje sprovode kompetentna tijela ili neko drugo akreditaciono tijelo za potrebe utvrđivanja/potvrđivanja statusa akreditacije.

Ukoliko ATCG donese odluku o ukidanju akreditacije ili odluku o suspenziji ST koja radi na teritoriji trećih zemalja ATCG će o tome u što kraćem roku obavjestiti Evropsku Komisiju, obzirom da suspendovano tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti nema pravo da izdaje isprave o usaglašenosti koji se odnose na organsku proizvodnju dok traje suspenzija. U slučaju da evropska komisija donese odluku o ukidanju priznavanja ST djelimično ili u potpunosti, aneks IV Uredbe komisije (EZ) br. 1235/2008 će biti izmjenjen, a OFIS će biti ažuriran, tako da će ATCG biti upoznato sa promjenama.

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 13 15

PRILOG 1- ČEK LISTA KOJA SE ODNOSI ZA PREPORUČENE TAČKE OBUHVAĆENE OCJENJIVANJEM

Izveštaj o ocjenjivanju za početno i ponovno ocjenjivanje

Ocjenjivanje ekvivalentnosti za ST koja rade u trećim zemljama

- provjera dostupnosti operatorima ažurnog, potpunog opisa ekvivalentnog referentnog dokumenta koji se odnosi na proizvodni standard i mjere kontrole I da li isti obuhvata sve kategorije proizvoda za koje je ST tražilo akreditaciju
- nalaz uporednog prikaza poređenja referentnog dokumenta koji se odnosi na proizvodni standard i mjere kontrole sa jedne strane sa evropskom regulativom (tabele ekvivalentnosti) kojom se prezentuje ekvivalentnost referentnog dokumenta koji se odnose na proizvodni standard za svaku grupu proizvoda, kao i kontrolnih mjera u skladu sa delovima III, IV i V Uredbe Saveta (EZ) br. 834/2007 i pratećim pravilima za primenu u Uredbi Komisije (EZ) br. 889/2008 sa druge strane
- nalaz o identifikovanim suštinskim razlikama između referentnog dokumenta koji se odnosi na proizvodni standard i mjere kontrole sa jedne i djelova III, IV i V Uredbe Saveta (EZ) br. 834/2007 i pratećih pravila za implementaciju u Uredbi Komisije (EZ) br. 889/2008 s druge strane, kao i nalaz o načinima na koji su razlike prevaziđene i
- izjavu o ekvivalentnosti referentnoih dokumenta po kojim radi ST.

Ocjenjivanje u prostorijama (sjedište I kritične lokacije)

Standardi

- Provjera i dokumentovanje da su ekvivalentni proizvodni standardi i mjere kontrole dostupni i ažurirani tokom svih kancelarijskih i ocjenjivanja I osvjedočenja

Ocjena kvalifikacija osoblja u vezi sa sertifikacijom u svrhu ekvivalencije

- Intervju sa osobljem, posebno sa donosiocima odluka u kombinaciji sa lokalnim standardima/zemljama/kategorijama proizvoda.
- tehničko upravljanje i praćenje procesa sertifikacije
- biografije svih inspektora i sertifikatora. Verifikacija odabranih biografija sa naznakom kriterijuma za uzorkovanje i broja pregledanih dosijea
- Odsustvo sukoba interesa za osoblje i inspektore
- Evidencija kontinuirane obuke za inspektore i sertifikatore u kojoj se precizno navodi priroda obuke, datumi, trajanje, atestacije dobijene obuke (ako je uzorak, navedite kriterijume za uzorkovanje i broj pregledanih dosijea)
- Jezičke sposobnosti CB inspektori i zemlje u kojima vrše inspekcije

Podugovaranje sa drugim sertifikacionim tijelom

- Dokumentovana verifikacija od strane podizvođača ST da je podizvođač ST priznat za ekvivalentnost od strane COM za kategoriju proizvoda i treću zemlju;
- Odluka o sertifikaciji ostaje kod ST koje je angažovalo podugovorača

Procedure

- Provjera dostupnosti informacija o određivanju nenajavljene i naknadne posete: procedure I metodologija procene rizika;
- Provjeriti dostupnost politike uzorkovanja, da uključi detaljnu proceduru za uzorkovanje i okolnosti koje zahtevaju uzorkovanje;

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 14 15

- Provjeriti prisustvo i implementaciju specifičnih procedura za retroaktivno priznavanje perioda konverzije, odvajanje i inspekciju konvencionalnih proizvodnih jedinica, paralelne/podijeljene proizvodnje, grupne sertifikacije i divljeg sakupljanja;
- Provjeriti prisustvo i kvalitet procedura za postupanje sa neusaglašenostima i dokumentovanje putem objektivnih dokaza;
- Provjeriti prisustvo procedura ST za obradu zahtjeva za informacijama iz država članica' nadležnih organa i službe Komisije i procedure izveštavanja službi Komisije;
- Provjeriti dostupnost procedura ST za razmjenu informacija sa drugim kontrolnim telima;
- Provjeriti da ST ima procedure za dokumentovanje i praćenje operatera' obaveštenje o suspenziji serije i povlačenju proizvoda, uključujući dokumentaciju informacija za ST klijenata svojih operatera u slučaju suspenzije serije ili u slučaju povlačenja proizvoda;
- Provjeriti da kontrolna tela imaju procedure za prihvatanje operatera iz drugih kontrolnih tijela koje obezbeđuju da su ispunjeni svi relevantni zahtjevi kako bi se održao period sertifikacije/konverzije i da nijesu ostale otvorene neusaglašenosti koje je uočilo prethodno kontrolno telo neriješene;
- Proveriti objavljivanje liste operatera od strane kontrolnog tela.

Pregled dokumentovanog fajla klijenata

- Navesti kriterijume za izbor datoteka koje su podvrgnute pregledu dokumentarnih datoteka. Izabrane datoteke treba da budu reprezentativne za kategorije proizvoda CB-a i geografski opseg
- Navesti ukupan broj obavljenih pregleda dokumentarnih datoteka.
- Za svaki fajl navesti šifru i lokaciju operatera, kategorije proizvoda sertifikovane, datum poslednjeg izveštaja o inspekciji, kategoriju rizika prema ST
- Pregledati datoteke operatera u zemljama u kojima ST nema kritične lokacije.
- Status usaglašenosti će biti naznačen (kompletnost, ažurnost, urednost, verifikacija neusaglašenosti dokumentovana od strane ST, praćenje žalbi dokumentovano, komunikacija sa drugim ST, dokumentovani sistem menadžmenta)

Razmjena informacija

- Provjeriti i rezimirati dokumentaciju o brzom razmeni informacija sa drugim ST sa nadležnim organima država članica, sa službama Komisije
- Provejriti i rezimirati blagovremenost i potpunost praćenja zahtjeva za informacijama koje je ST primilo od drugih ST, nadležni organi država članica i službe Komisije

Osvjedočenje na licu mjesta

Obim akreditacije

- Navedite ime i adresu operatera, ime inspektora CB, datum i trajanje inspekcije -Navesti kategoriju(e) proizvoda obuhvaćenu osvjetloženjem

Dokumentacija

- Navesti dostupne dokumente i materijale kontrolorima na početku ocjenjivanja i onima koji su stavljani na raspolaganje tokom osvjetloženja

Opis osvjetloženja

ATCG će :

- Rezimirati tačke istaknute na uvodnom sastanku
- Opisati verifikaciju praćenja operatera u vezi sa svim glavnim prethodnim zabeleženi neusaglašenostima

 AKREDITACIONO TIJELO Crne Gore	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Oznaka/Datum UP.01 /15.03.2021
	Uputstvo za ocjenjivanje i akreditaciju sertifikacionih tijela za sertifikaciju proizvoda u oblasti organske proizvodnje	Strana/Ukupno strana 15 15

- Opisati fizički pregleda uključujući pitanja i neusaglašenosti koje je postavio inspektor tokom fizičkog pregleda.
- Opisati sprovedeno uzorkovanje i ocjenu njegove adekvatnosti
- Opisati obavljeni pregled dokumentacije i adekvatnost izbora i pregleda dosijea.
- Opisati glavne tačke iznijete na završnom sastanku
- Opisati spremnosti inspektora, komunikacijskih veština/jezičkih sposobnosti (da li je operater razumio obavljena zapažanja?), temeljitost, adekvatnost rukovanja operaterima, rukovanje u teškim situacijama.